

BD-Vereniging in 2021

2021: Bouwen aan ons huis

Het jaar 2021 was voor ons als bestuur een jaar waarin we ons eigen huis op orde brachten. Letterlijk en figuurlijk. In het begin van het jaar verhuisden we ons kantoor vanuit Breda naar Kraaybeekerhof. Terug naar de plek waar in 1977 het 'studiecentrum Kraaybeekerhof' vanuit de BD-Vereniging was gestart en waar we in de jaren 80 en 90 kantoor hielden. Dat we het pand delen met onder meer Stichting Demeter, BD Grondbeheer en Kraaybeekerhof Academie geeft verbinding. In september vierden we een bruisend oprichtingsfeest van de nieuwe coöperatie Kraaybeekerhof, waar alle organisaties die op het landgoed 'wonen' lid van zijn. Ook figuurlijk bouwden we aan ons huis. Het was het jaar van de wisseling van de wacht wat betreft de medewerkers. Na het vertrek van Luc Ambagts, die sinds 2009 de drijvende kracht was op het bureau van de BD-Vereniging, zochten we als bestuur een nieuwe koers. We hebben zelf meer uitvoerende taken op ons genomen en hebben er meer vrijwilligers bij betrokken.

2021 was ook (weer) een corona-jaar: geen

Foto: Arneilijn Steenbruggen

Oprichtingsfeest coöperatie Kraaybeekerhof.

winterconferentie, veel minder bijeenkomsten van BD-beroepsontwikkeling en veel ZOOM-vergaderingen. Maar ook het jaar waarin we 'Boeren voor Boeren' zijn gestart en ervaren boeren bereid vonden om hun jongere collega's te helpen. We hebben een basis gebouwd om in 2022 vol energie verder te gaan met onze missie: verdiepen, verbinden en verbreden.

Maria Inckmann
van Gaalen,

voorzitter van de BD-Vereniging

Nieuw: Boeren voor Boeren

Wanneer sproei ik het kiezelpreparaat? Hoe kom ik van die zuring af? Hoe kom ik tot bevredigende afspraken met het handelsbedrijf? Hoe benader ik vrijwilligers? Zeker als je net naar Demeter bent doorgeschakeld kan je best wat tips gebruiken. Daarom is de

BD-Vereniging halverwege 2021 gestart met Boeren voor Boeren. Negentien ervaren boeren en tuinders bieden aan vragen van minder ervaren collega's te beantwoorden. Enkele boeren hebben hier al gebruik van gemaakt. Zegt het voort!

Hoop en wanhoop over het klimaat

Op de **themapdag 'Ademen met de klimaat-crisis in de biodynamische landbouw'** op 27 november 2021, georganiseerd door Stichting Demeter in samenwerking met BD-Vereniging en Aeres Warmonderhof, klonken hoop en wanhoop. NU veranderen is urgent, maar we zitten vast in de greep van de gevestigde belangen. De hartenkreet klonk om het verhaal van de biodynamische en andere vormen van agro-ecologische landbouw en de kansen en oplossingen die zij bieden overal te vertellen. De jongere generatie liet zich horen: ze voelen zich soms onmachtig tegenover de oudere generatie.

Bij de **Klimaatmars** op 6 november in Amsterdam lukte het om samen een krachtig geluid te laten horen vanuit het agro-ecologisch blok, waarin veel BD-boeren en Warmonderhoffers meeliepen. De BD-Vereniging is aangesloten bij het Agro-Ecologisch Netwerk.

Foto: Federatie Agroecologische Boeren

BD-beroepsontwikkeling

"Iedere keer als ik een oefening doe om dichterbij de bijen te komen, ontdek ik dat ik dichterbij mezelf kom", vertelt Jos Willems bij een bijeenkomst van de intervisiegroep voor BD-imkers. Het uitwisselen van persoonlijke ervaringen biedt de collega-imkers veel inspiratie.

Vanuit de BD-beroepsontwikkeling waren er in 2021 17 intervisie-, boerenbezoek- of thema-groepen. Daarvan waren er drie groepen voor jongeren, één voor zorglandbouw, twee voor imkers en één groep met burgers/boeren/permacultuur/hoveniers. Daarnaast waren er vijf individuele, tijdelijke coachtrajecten.

De 27 coaches begeleidden ook de 29 Collegiale Toetsing groepen van Stichting Demeter, waar alle 150 Demeter bedrijven aan mee doen. Petra Derksen, die samen met Joke Bloksma en Jaap Vermue vele jaren de trainingen voor de begeleiders heeft verzorgd, nam afscheid vanwege haar verhuizing naar Duitsland.

Dynamisch Perspectief

Van ledenblad Dynamisch Perspectief zijn vier gevarieerde themanummers verschenen. Nieuw was de samenwerking met Stichting Demeter om de Demeter Monitor als midden-katern van het herfstnummer mee te sturen. Door de krachten te bundelen ontstond een mooi nummer rond het thema 'klimaat'. Bladmanager Loes van Loenen en redacteurs Wim Goris en Isabel Duiniveld namen eind van het jaar afscheid. In 2022 is een nieuw redactieteam van start gegaan.

Samenwerking

- De BD Vereniging sloot zich in 2021 aan bij het **World Goetheanum Forum**, een wereldwijde vereniging van partners uit alle werkgebieden, landbouw, medicijnen, pedagogiek kunst, handel en bankwezen, gericht op multidisciplinaire samenwerking om vernieuwende oplossingen te bieden die de tijd van ons vraagt.

- Door de rol van coördinator van de **Landbouwsectie** van de Antroposofische Vereniging (AViN) op zich te nemen, verzorgt Ellen Winkel de verbinding van de AViN met de BD-Vereniging. Tom Saat heeft zich namens Nederland aangesloten bij de **Vertreterkreis**, waar BD-boeren uit vele landen aan meedoen om advies te geven over onder meer de invulling van de jaarlijkse Internationale biodynamische landbouwconferentie in Dornach.

- Bestuursleden Marteniek Bierman en Maria Inckmann van Gaalen zijn aangeschoven bij **het bestuur van Stichting Demeter** om meer verbinding te creëren met de BD-Vereniging. Ook worden Demeter licentiehouders

"De reizende koe" is nu op Urtica de Vijfsprong

actief benaderd om allemaal lid te worden van de BD-Vereniging.

- De **BD-Zomerschool** op boerderij de Kolbloem op 25 en 26 september was een groot succes. Boeren verdiepten zich in de typische BD-thema's. Op initiatief van enkele boeren wordt dit al enkele jaren georganiseerd door **Landwijzer** ism de BD-Vereniging.

- Het indrukwekkende kunstwerk **Ahimsa de rustende koe** is mogelijk gemaakt door samenwerking van kunstenaar Jantien Mook en Stichting Demeter, met steun van BD-Ver-

eniging, Triodos Foundation en Iona Stichting. De koe is op tournee en overal vinden activiteiten plaats. In de podcast-serie **Koe-dialogen** voert Bert van Ruitenbeek verdiepende gesprekken over het wezen van de koe, dierwelzijn en de toekomst van de veehouderij.

- Omdat het lastig bleek de webshop van de BD-Vereniging goed draaiende te houden, is samenwerking gezocht met de **webshop van De Beersche Hoeve**, die nu ook de toezending van extra exemplaren van Dynamisch perspectief verzorgt.

- De BD-Vereniging ondersteunde het werk van andere organisaties en ondertekende:

- de **eis van Greenpeace** aan de overheid om drastische maatregelen te nemen voor stikstofreductie;
- de **Open Brief aan Timmermans** over nieuwe GMO-technieken die niet meer onder de bestaande GMO-wetgeving dreigen te vallen;
- het **Manifest voor een gezonde bodem**, een initiatief van Aardpeer.

Toekomst Zaaien

De toekomstzaaiers op tuinderij de Kromme Lepel lieten zich niet ontmoedigen door de buien op 30 oktober. Enthousiast stapten zij – veel ouders met kinderen – op

hun laarzen over vier akkertjes om wintergraan en groenbemester in te zaaien. Acht boerderijen deden in de weekenden van oktober mee met het Toekomst Zaaien, dat wordt georganiseerd in samenwerking met Stichting Demeter, BD Grondbeheer en Stichting Zaadgoed. Nieuw was dat de BD-Vereniging in 2021 de coördinatie heeft overgenomen van Stichting Demeter.

Jaarvergadering & Jaardag

Thema: burger-boer-initiatieven

Door corona vond de **Jaarvergadering** van de BD-Vereniging op 2 juli plaats via Zoom. Als aftrap vertelde Marga Verheije, tuinder van Moestuin Leyduin, hoe op initiatief van consumenten een bruisende zelfgootstuin is ontstaan met 280 deelnemers en een lange wachtlijst.

Martha Bruning nam afscheid van het bestuur van de BD-Vereniging. Albert Wegman en Ineke Lutters werden als nieuwe **►►**

bestuursleden gekozen. Vanuit de leden klonk de wens dat de Vereniging meer zichtbaar wordt, meer ontmoetingen faciliteert en meer aan verdieping werkt.

De **Jaardag** in samenwerking met BD Grondbeheer op 3 juli, bij tuinderij Land en

Foto: Weneke Walthuis

Boschzigt (ook een succesvolle zelfoogst-tuin) trok 120 boeren en burgers. Verspreid over de tuin werden verhalen verteld waarin de contacten tussen boeren en burgers centraal stonden: in het werk op de tuin, bij BD Grondbeheer en bij twee initiatieven die de BD-Vereniging had uitgenodigd, Moestuin de Haar en De Groenteclub.

Medewerkers en vrijwilligers

De BD-Vereniging nam in 2021 afscheid van Luc Ambagts (beleidsmedewerker), Carmencita de Ruiter (financiële administratie), Suzanne van Wezel (secretariaat) en Nanette Mesker (webshop). Zij verwelkomde Joke Doorschodt (ledenadministratie), Jolanda Broekhuis (ASU Advies, boekhouding), Ellen Winkel (communicatie en coördinatie) en Arwen Wegman (coördinatie).

Om elkaar beter te leren kennen en uit te wisselen over de toekomst van de BD-Vereniging, vond 3 juli een **Ontmoeting** plaats voor medewerkers en vrijwilligers bij tuin-

Foto: SameVerrips

derij Land en Boschzigt, op de ochtend van de Jaardag. Op 18 november was er een **Vrijwilligersbijeenkomst** om meer vrijwilligers te betrekken bij activiteiten van de BD-Vereniging.

Tekst en samenstelling: Ellen Winkel

Vormgeving: Gerda Peters

Korte samenvatting van financiën 2021

Sinds vijf jaar zet de BD-Vereniging in op het beleid om de basiskosten van de BD-Vereniging (zoals medewerkers, huisvesting, Dynamisch Perspectief en overige organisatiekosten) te dekken vanuit de basisinkomsten (contributies). In 2021 is dit voor het eerst gelukt door de daling van medewerkerskosten. Er was een positief resultaat van € 7916.

Inkomsten

Contributies en overige inkomsten	€ 128.364
Scheningen	€ 37.957
Totale inkomsten	€ 166.321

Kosten

Dynamisch Perspectief	€ 41.348
Overige basiskosten	€ 87.097
Totale basiskosten	€128.445

Uitgaven Willy Schilthuis Fonds	€ 29.910

Alle schenkingen vloeien nu naar het Willy Schilthuis Fonds, waar de BD-beroepsontwikkeling en andere projecten voor de ontwikkeling van biodynamische landbouw uit worden gefinancierd. We ontvingen in 2021 ruim €20.000 van leden en een gift van de Antroposofische Vereniging voor de beroepsontwikkeling van €17.500. We zijn alle gevers zeer dankbaar voor deze bijdragen!

Bekijk het volledige financiële jaarverslag via bdvereniging.nl/jaardag

Vereniging voor
Biologisch-Dynamische
Landbouw en Voeding

BD-Vereniging
Diederichslaan 25c
3971 PA Driebergen
www.bdvereniging.nl
bureau@bdvereniging.nl
0850 609044